

Wewnątrzszkolny System
Doradztwa Zawodowego w
Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3,
Publicznym Gimnazjum Nr 3
im. Emilii Plater w Białej Podlaskiej

Wstęp

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) jest skierowany do uczniów, ich rodziców i nauczycieli. Stanowi integralną część programu wychowawczego szkoły. Stworzony w szkole Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego pomaga uczniom w samopoznaniu własnych predyspozycji zawodowych (osobowości, potrzeb, uzdolnień, zainteresowań, możliwości) w przygotowaniu do wejścia na rynek pracy i w złagodzeniu startu zawodowego. Ponieważ środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczeń ma możliwość dostępu do usług doradczych, w celu wspólnego rozwiązania problemów edukacyjno - zawodowych.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w gimnazjum obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia ponadgimnazjalnego. Przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia ponadgimnazjalnego jest jednym z najważniejszych celów wychowawczych gimnazjum. Aktualny rynek pracy stawia coraz wyższe wymagania młodzieży w zatrudnieniu. Realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ) w gimnazjum jest istotna we właściwym przygotowaniu uczniów do racjonalnych decyzji edukacyjno - zawodowych. To właśnie tutaj, absolwent dokonuje najważniejszych wyborów w zakresie dalszego kształcenia ponadgimnazjalnego (czy będzie to liceum ogólnokształcące, technikum, a może szkoła zawodowa lub inna droga kształcenia).

Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”. Również ramowe statuty szkół nakładają na dyrektorów i rady pedagogiczne „obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu”.

Realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego odnosi się również do obszarów zawartych w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia opracowywanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa oraz zatrudniony w szkole doradca zawodowy koordynujący jego działanie stwarzają uczniowi realną możliwość zdobycia wiedzy i

umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery zawodowej - poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, zasad rządzących rynkiem pracy, uzyskania informacji o lokalnym rynku pracy, zaplanowania własnej kariery zawodowej.

Szkolny Doradca Zawodowy

Jest to osoba, która obiektywnie pomaga określić oczekiwania zawodowe uczniów, pomaga ocenić zainteresowania i uzdolnienia zawodowe oraz wybrać ścieżkę edukacyjną. Udziela wszelkich informacji, pomaga w samodzielnym korzystaniu ze zbiorów, wskazuje dodatkowe źródła informacji, wspiera udzielając indywidualnej porady zawodowej na kolejnych etapach wyboru typu szkoły, kierunku kształcenia.

Zadania doradcy zawodowego

- Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.
- Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu i kierunku kształcenia.
- Wskazywanie osobom zainteresowanym (młodzieży, rodzicom, nauczycielom) źródeł dodatkowej informacji.
- Udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom.
- Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.
- Kierowanie, w sprawach trudnych, do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno - pedagogicznych i urzędach pracy, lekarzy itp.
- Koordynowanie działalności informacyjno - doradczej szkoły.
- Wspieranie rodziców i nauczycieli w działaniach doradczych poprzez udostępnianie im informacji i materiałów do pracy z uczniami itp.
- Wspieranie nauczycieli, wychowawców i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno- pedagogicznej.

Cele Wewnątrzszkolnego Programu Doradztwa Zawodowego.

Celem głównym Programu jest przygotowanie uczniów do trafnego wyboru zawodu i dalszego kierunku kształcenia poprzez pobudzenie uczniów do samopoznania i zdobycie wiedzy niezbędnej do właściwego zaplanowania kariery zawodowej. Wykazuje konieczność kształcenia wśród uczniów konkretnych umiejętności i dyspozycji, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych. Programu zobowiązuje całą społeczność szkolną do systematycznych oddziaływań wychowawczo – doradczych.

Cele szczegółowe:

- przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej;
- przygotowanie ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak: bezrobocie, problemy zdrowotne, adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej;
- przygotowanie ucznia do roli pracownika;
- przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu w ramach lekcji przedmiotowych;
- wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy ucznia.

Formy, metody i techniki realizacji zadań Programu

Poradnictwo indywidualne jest jedną z form wspierania uczniów w rozwoju edukacyjno – zawodowym. Podstawowym zadaniem poradnictwa indywidualnego w szkole jest udzielanie pomocy w zakresie określania zdolności i zainteresowań ucznia, wyboru kierunku kształcenia z uwzględnieniem jego predyspozycji psychofizycznych. Uczniowie, którzy napotykają na trudności decyzyjne mogą korzystać z indywidualnych porad doradcy zawodowego w formie:

- rozmów i wywiadów doradczych,
- diagnozowania predyspozycji zawodowych poprzez metody testowe,
- udzielania wsparcia i pomocy w podjęciu decyzji,
- pomocy w budowaniu poczucia własnej wartości, pokonywania barier, które przeszkadzają w optymalnym rozwoju,
- pomocy w terminowym i przepisowym składaniu dokumentów do szkół,
- udzielania informacji adekwatnych do potrzeb ucznia (także o alternatywnych formach kształcenia).

Grupowe formy poradnictwa zawodowego odbywają się w ramach lekcji wychowawczych. W trakcie doświadczeń grupowych uczeń może dokonać adekwatnej samooceny swoich zdolności i umiejętności, określić konkretne zmiany w sposobie myślenia i działania. Zajęcia grupowe oprócz możliwości otrzymania informacji zwrotnych od kolegów i koleżanek umożliwiają także pokonywanie osobistych barier związanych z funkcjonowaniem społecznym. Tak więc podczas zajęć grupowych uczniowie doskonalą swoje umiejętności interpersonalne i uzyskują niezbędne informacje edukacyjne i zawodowe. Metody i techniki wykorzystywane w poradnictwie grupowym to: mini wykłady, mapy myśli, prezentacje multimedialne, dyskusje, burze mózgów, treningi umiejętności społecznych, inscenizacje i odgrywanie ról, metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy) warsztaty zawodoznawcze, filmy edukacyjne itp.

Szczególną uwagę doradca zawodowy poświęca rozmowom z trzecioklasistami nt. świadomego wyboru szkoły ponadgimnazjalnej pod kątem wymogów rekrutacyjnych.

Plan działań Wewnątrzszkolnego Programu Doradztwa Zawodowego

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego to dokument, który określa działania podejmowane przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru dalszego kierunku kształcenia i zawodu, wejścia na rynek pracy oraz nabycia kompetencji niezbędnych we współczesnym świecie.

Opracowaniem i organizacją Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Gimnazjum zajmuje się szkolny doradca zawodowy. Osobami wspierającymi działania doradcze jest Dyrektor szkoły oraz wszyscy nauczyciele.

Program przygotowujący ucznia do wyboru zawodu prowadzony jest w gimnazjum przez trzy lata i jest podzielony na moduły:

I moduł – Poznajemy siebie. Uczniowie klas I określają własne preferencje zawodowe, uzdolnienia, temperament, oraz cechy osobowości.

II moduł – Poznajemy zawody. Uczniowie klas II zapoznają się z klasyfikacją zawodów, środowiskami pracy, oraz źródłami informacji o zawodach.

III moduł – Poznajemy ścieżki kształcenia oraz wybór szkoły. Uczniowie klas III ćwiczą umiejętności planowania kariery, biorąc pod uwagę swoje zdolności, umiejętności, zainteresowania, osiągnięcia szkolne.

Doradca zawodowy koordynuje wszystkie działania WSDZ, odpowiada za współpracę z osobami i instytucjami wspierającymi szkołę w zakresie planowania kariery edukacyjno - zawodowej uczniów. Współpracuje z rodzicami w celu pomocy uczniom w podjęciu trafnej decyzji zawodowej, dyrektorem szkoły i wszystkimi nauczycielami.

Zadania nauczycieli Publicznego Gimnazjum nr 3 w ramach WSDZ

- a) Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły.
- b) Określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach programu wychowawczego szkoły na każdy rok nauki.
- c) Realizacja działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej, zawartych w programie wychowawczym szkoły.

Opracowała Katarzyna Korniluk – doradca zawodowy

Załącznik nr 1

Obowiązujące akty prawne dotyczące udzielania uczniom pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r., Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013r., poz. 532, z późniejszymi zmianami)
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r., Nr 61 poz. 624, z późniejszymi zmianami)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 204).